De la història personal a la consciència crítica:
itinerari d'activitats pedagògiques per a la comprensió i l'acció

Aquí trobareu un bloc de nou possibles activitats pedagògiques estructurades, pensades perquè el professorat pugui treballar les històries de vida (com les de la Taia o la Huda) en coherència amb els objectius didàctics i competencials d'afavorir l'empatia, el pensament crític i la capacitat de qüestionar prejudicis, tot fomentant el respecte actiu envers la diversitat cultural.

La proposta metodològica i pedagògica, en línia amb tots els continguts recollits al web de *Venim de Lluny*, es fonamenta en l'aprenentatge basat en dilemes, el treball cooperatiu, el ensament crític, connexió amb realitat local; i la producció d'una acció final amb impacte comunitari.

En conjunt, aquestes activitats transformen les històries de vida en una oportunitat per aprendre a pensar, sentir i actuar amb consciència crítica, respecte i compromís social.

Índex d'activitats pedagògiques

1. **"Què hauria fet jo?" – Dilemes i presa de decisions**
   L'alumnat analitza moments clau de decisió d'una persona que fuig de la guerra i compara què farien ells amb les decisions reals de la protagonista, per entendre com la supervivència condiciona les opcions.

2. **Línia de vida i mapa del viatge**
   Construir una línia temporal i ubicar geogràficament el recorregut permet comprendre la migració com un procés amb etapes, riscos i suports.

3. **Drets humans en joc**
   Relacionar fragments de la història amb drets fonamentals i crear un pòster o infografia ajuda a veure la migració com a conseqüència de vulneracions i promou la reflexió ètica.

4. **Detectem prejudicis**
   Revisar percepcions inicials sobre les persones refugiades i contrastar-les amb històries reals facilita identificar estereotips i fomentar una mirada respectuosa i informada.

5. **Cartes creuades**
   Escriure cartes a la protagonista o des del seu punt de vista ajuda a desenvolupar empatia, expressió narrativa i comprensió emocional de l'experiència migratòria.

6. **Simulació burocràtica**
   Recrear tràmits confusos permet experimentar incertesa i frustració, comprenent

millor les dificultats administratives que afronten moltes persones refugiades.

7. **Podcast o vídeo-testimoni de l'alumnat**
   Crear un podcast o vídeo amb les reflexions dels estudiants fomenta la comunicació, el compromís social i la capacitat de transmetre missatges transformadors.

8. **Diàleg en directe**
   Una trobada virtual amb una persona migrada permet practicar escolta activa, fer preguntes respectuoses i reflexionar sobre el diàleg com a eina de comprensió i convivència.

9. **Projecte d'acció transformadora**
   Dissenyar una acció concreta (campanya, exposició, manifest, jornada intercultural) permet passar de l'aprenentatge a la implicació i promoure una societat més justa i inclusiva.

1. "Què hauria fet jo?" – Dilemes i presa de decisions

Aquesta activitat convida l'alumnat a posar-se en la pell d'una persona que es veu obligada a fugir del seu país. A partir de la lectura d'una història de vida o de la navegació interactiva per la web, els estudiants analitzen moments clau en què cal prendre decisions complexes: marxar o quedar-se, creuar una frontera, confiar en algú desconegut o escollir un país d'acollida.

En grup, han de justificar què farien i argumentar-ho amb criteri propi. El contrast posterior amb les decisions reals de la protagonista permet comprendre que, en contextos de guerra o persecució, les decisions no són plenament lliures, sinó condicionades per la necessitat de protegir la vida. L'activitat fomenta l'autonomia moral, la capacitat d'argumentació i l'anàlisi crítica de situacions complexes.

Desenvolupament de l'activitat pedagògica:

- L'alumnat llegeix una història de vida o interactua amb la versió ramificada de la web.
- En grups, analitzen tres moments clau de decisió (per exemple: marxar o quedar-se, creuar una frontera, pagar una màfia, triar país d'acollida).
- Cada grup ha de justificar quina decisió prendria i per què.
- Després es compara amb la decisió real de la persona protagonista.

Objectius que treballa:

- Comprendre la complexitat de la presa de decisions en contextos de guerra o migració forçosa.
- Analitzar com els condicionants materials i de seguretat limiten la llibertat real d'elecció.
- Desenvolupar capacitat d'argumentació i judici crític davant situacions moralment complexes.
- Fomentar l'empatia a partir de l'anàlisi de casos reals.

Competències:

- Pensament crític i presa de decisions raonada.
- Competència social i ciutadana.
- Competència comunicativa (argumentació oral).

Tancament reflexiu: Les nostres decisions quotidianes tenen el mateix pes que les d'una persona que fuig d'una guerra?

2. Línia de vida i mapa del viatge

Mitjançant la construcció d'una línia temporal —vida abans, fugida i arribada— i la ubicació geogràfica dels desplaçaments en un mapa, l'alumnat pot entendre la migració forçosa com un procés amb múltiples etapes, riscos i suports.

Identificar els perills afrontats, els drets vulnerats i les xarxes d'ajuda rebudes afavoreix una comprensió més profunda dels itineraris migratoris. Aquesta proposta desenvolupa la capacitat d'anàlisi social, la mirada ètica sobre l'entorn i el treball cooperatiu, alhora que situa els relats individuals en un context geopolític més ampli.

Desenvolupament de l'activitat pedagògica:

- Construir una línia temporal amb tres etapes: vida abans – fugida – arribada.
- Ubicar en un mapa els països i fronteres travessades.
- Identificar a cada etapa: riscos, drets vulnerats, suports rebuts.
- Variant digital: usar eines com Google My Maps o Genially per fer un mapa interactiu.

Objectius que treballa:

- Entendre la migració forçosa com un procés amb etapes diferenciades.
- Identificar riscos, vulneracions de drets i xarxes de suport en cada fase.
- Situar els itineraris personals en un context geogràfic i polític més ampli.
- Clau educativa: visualitzar que la migració forçosa és un procés, no un instant.

Competències:

- Competència social i ciutadana.
- Competència digital (en la versió amb eines interactives).
- Treball cooperatiu i organització de la informació.

3. Drets humans en joc

Treballant amb fragments de la Declaració Universal dels Drets Humans, l'alumnat relaciona situacions concretes de les històries amb drets fonamentals com la vida, la seguretat, l'asil o l'educació.

L'elaboració d'un pòster o infografia permet visualitzar com la migració forçosa sovint és conseqüència de vulneracions prèvies. Aquesta activitat promou el pensament crític, el

rebuig a les injustícies i la comprensió dels moviments migratoris des d'una perspectiva de drets i responsabilitat col·lectiva.

Desenvolupament de l'activitat pedagògica:

- Treball en petits grups amb articles de la Declaració Universal dels Drets Humans.
- Relacionar fragments de la història amb drets concrets (dret a la vida, a l'asil, a l'educació, a la seguretat).
- Elaborar un pòster o infografia titulada: "Quins drets es vulneren quan algú ha de fugir?"

Objectius que treballa:

- Relacionar situacions concretes amb drets humans reconeguts internacionalment.
- Comprendre la migració com a conseqüència de vulneracions prèvies.
- Desenvolupar consciència ètica i compromís amb la defensa dels drets.

Competències:

- Pensament crític i anàlisi normativa.
- Competència ciutadana i democràtica.
- Competència comunicativa (síntesi visual i argumentativa).

4. Detectem prejudicis

A partir d'una pluja d'idees inicial sobre el concepte de "persona refugiada", es recullen percepcions espontànies que posteriorment es revisen després de conèixer una història real.

El contrast entre idees prèvies i aprenentatges adquirits facilita identificar estereotips i reformular-los. Aquesta dinàmica ajuda a consolidar una mirada més informada i respectuosa, reforça la capacitat de qüestionar prejudicis i promou actituds de respecte actiu envers la diversitat cultural.

Desenvolupament de l'activitat pedagògica:

- Activitat inicial: pluja d'idees anònima sobre què pensen quan senten "persona refugiada".
- Després de llegir la història:
    - Revisar les paraules escrites.
    - Identificar quines idees eren estereotips.
    - Reformular-les a partir del que han après.

Objectius que treballa:

- Identificar estereotips associats al concepte de "persona refugiada".
- Revisar idees prèvies a partir de l'evidència i el coneixement adquirit.
- Afavorir una mirada respectuosa i informada sobre la diversitat cultural.
- Dinàmica clau: fer visible el canvi de mirada.

Competències:

- Competència social i intercultural.
- Pensament crític.
- Autoreflexió i aprenentatge autònom.

5. Cartes creuades

L'escriptura d'una carta a la protagonista o des del seu punt de vista el primer dia d'arribada permet aprofundir en l'empatia i la comprensió emocional de l'experiència migratòria.

Aquesta activitat treballa l'expressió escrita, la perspectiva narrativa i la capacitat de connectar amb vivències diferents de les pròpies. També afavoreix la comprensió de la dimensió humana que sovint queda invisibilitzada darrere de les xifres o els titulars.

Desenvolupament de l'activitat pedagògica:

- Escriure una carta imaginària a la protagonista.
- O bé redactar una carta des del punt de vista de la persona migrada el primer dia d'arribada.

Objectius que treballa:

- Desenvolupar empatia a través de l'escriptura en primera persona.
- Comprendre la dimensió emocional de l'experiència migratòria.
- Millorar la capacitat d'expressió escrita i narrativa.

Competències:

- Competència comunicativa escrita.
- Competència emocional.
- Creativitat i expressió literària.

6. Simulació burocràtica (activitat vivencial)

Mitjançant una dinàmica vivencial en què l'alumnat ha de completar tràmits amb instruccions confuses o contradictòries, es genera una experiència controlada de frustració i incertesa.

La reflexió posterior permet entendre millor la vulnerabilitat administrativa que moltes persones refugiades descriuen: l'espera, la manca d'informació i la dependència de processos lents. Aquesta proposta desenvolupa la capacitat d'afrontar dificultats, analitzar situacions d'injustícia i valorar la importància de sistemes més justos i accessibles.

Desenvolupament de l'activitat pedagògica:

- El professorat crea una simulació amb instruccions contradictòries, formularis incomplets i temps limitat.
- L'alumnat ha d'intentar "regularitzar" la seva situació fictícia.
- Després es vincula amb el relat real:
    - Com us heu sentit? I si això durés anys?

    - Aquesta activitat ajuda a comprendre la vulnerabilitat administrativa que relaten moltes persones refugiades.

Objectius que treballa:

- Experimentar de manera simulada la complexitat dels tràmits administratius.
- Comprendre la vulnerabilitat associada a la irregularitat o la incertesa jurídica.
- Reflexionar sobre el paper de les institucions en la garantia de drets.

Competències:

- Competència social i ciutadana.
- Resolució de problemes en contextos d'incertesa.
- Gestió emocional davant la frustració.

7. Podcast o vídeo-testimoni de l'alumnat

La creació d'un podcast o vídeo amb el que han après converteix l'alumnat en agent actiu de comunicació i sensibilització. Compartir reflexions amb la comunitat educativa reforça el compromís social, la comunicació transformadora i la responsabilitat ciutadana.

Aquesta activitat impulsa el treball cooperatiu, la participació democràtica i la consciència que la informació i el relat poden contribuir a transformar actituds i narratives socials.

Desenvolupament de l'activitat pedagògica:

- Després del treball amb les històries:
    - Crear un petit podcast titulat "Venim de Lluny: el que hem après".
    - Compartir reflexions amb la comunitat educativa.

Objectius que treballa:

- Consolidar els aprenentatges mitjançant la comunicació pública.
- Fomentar el compromís social i la responsabilitat ciutadana.
- Desenvolupar capacitat de síntesi i transmissió de missatges transformadors.

Competències:

- Competència comunicativa oral i audiovisual.
- Competència digital.
- Treball cooperatiu.

8. Diàleg en directe

La preparació d'una trobada presencial o virtual amb una persona migrada requereix elaborar preguntes respectuoses i reflexionar sobre la importància del diàleg com a eina d'entesa.

Després de la conversa, la reflexió individual consolida els aprenentatges i afavoreix una escolta activa i conscient. Aquesta experiència reforça el respecte mutu, la comunicació intercultural i la convivència basada en la comprensió.

Desenvolupament de l'activitat pedagògica:

- Abans de la trobada:
    - Preparar preguntes en grup.
    - Reflexionar sobre què és una pregunta respectuosa.
- Després: Escriure una reflexió individual sobre què els ha impactat més.

Objectius que treballa:

- Preparar i formular preguntes respectuoses i contextualitzades.
- Practicar l'escolta activa i el diàleg intercultural.
- Integrar l'aprenentatge a partir d'una experiència directa.

Competències:

- Competència comunicativa interpersonal.
- Competència social i intercultural.
- Reflexió crítica individual.

9. Projecte d'acció transformadora

El procés culmina amb el disseny d'una acció concreta —campanya, exposició, jornada intercultural o manifest— que permet passar de la comprensió a la implicació.

Aquesta proposta desenvolupa el sentit de responsabilitat social i la convicció que l'alumnat pot incidir en el seu entorn per promoure una societat més justa, inclusiva i respectuosa amb els drets de totes les persones.

La clau és passar de la comprensió a l'acció.

Desenvolupament de l'activitat pedagògica:

- L'alumnat dissenya una acció concreta:
    - Campanya contra rumors
    - Exposició al centre
    - Jornada intercultural
    - Manifest sobre drets humans

Objectius que treballa:

- Passar de la comprensió teòrica a la implicació pràctica.
- Desenvolupar sentit de responsabilitat social.
- Promoure iniciatives que fomentin una cultura de drets humans al centre educatiu.

Competències:

- Competència ciutadana i participació democràtica.

- Iniciativa i autonomia personal.
- Planificació i treball en equip.